

Gausdal Historielag

ÅRSMØTE 2006

Forset Grendahus, V. Gausdal, 120306 kl 1930

Saksliste

1. Valg av møteleder
2. Årsmelding v/styreleder
3. Regnskap v/kasserer
4. Valg v/valgkomiteen
 - Leder for ett år
 - 2 styremedlemmer for tre år
 - Varamedlemmer til styret i nummerorden
 - 1 medlem til valgkomiteen
5. Fastsetting av styrehonorar for 2005

Gausdal Historielag

ÅRSMELDING 2005

Årsmøtet år 2005 ble holdt på Linbakken, Ø Gausdal den 13. mars, med ca 35 frammøtte.

Styret har bestått av: Valgt inn På valg Valgkomiteens forslag:

Birgit Kraabøl	leder	2005	Årlig
Alf Sanden	nestleder	2003	Ja
Morten Kleiven	kasserer	2005	Nei
Oddvar Fyksen	sekretær	2004	Nei
Gunnar Bruvang	styremedlem	2003	Ja
Ivar Paulsrud	styremedlem	2004	Nei
Sverre Gran	styremedlem	2005	Nei

Simen Forseth	varamedlem	2004	Årlig
Marit Hjelmstad	varamedlem	2004	Årlig
Amund Houm	varamedlem	2004	Årlig
Kari Avlund	varamedlem	2004	Årlig

Revisorer:

Knut Smidesang	2004	Årlig
Per Ole Nygaard	2005	Årlig

Valgkomite:

Rolf Megrund	2003	Ja
Marit Paulsrud	2004	Nei
Ragnhild Bjørge	2005	Nei

Organisasjon

Det er avholdt 8 styremøter og behandlet 55 saker utenom referatsakene. Medlemsstallet var på 338 i januar 2006. Vi har et 20-talls trofaste utenbygds medlemmer. De siste 20 år har ikke livsvarig medlemskap vært aktuelt, men fra 70-tallet har vi 8 – 10 registrerte personer. Dokumentasjonen fra den tida er dessverre noe mangelfull. Æresmedlemmer er Kjell Håkon Reistad og Arne Sand.

Gausdal Historielag er medlem av Gudbrandsdal Historielag, Gudbrandsdal Slekthistorielag og Oppland Historielag samt Landslaget for lokalhistorie.

Gudbrandsdal Historielag virket i starten som en paraplyorganisasjon og pådriver for bygdehistorisk arbeid. Laget er nært knyttet til Dølaringen Boklag. Gudbrandsdal Slekthistorielag skal legge til rette for samarbeid mellom slektsgranskere utover kommunegrensene. Oppland Historielag er det tidligere Samarbeidsrådet for Historielaga i Oppland, kontaktledd og idebank for de lokale lag. Landslaget for lokalhistorie er et koordinerende ledd mellom lag og til vitenskapelige institusjoner, samt en interesseorganisasjon overfor styresmakter.

Utgivelser

Boknemnda for Gausdals Minner under ledelse av Ivar Blekastad, arbeider med Gausdalsminner 12. Bøkene kommer ut 2. hvert år. Slik ble nr 11 utgitt i 2005. Nemnda legger ned et arbeid som gir historielaget både omdømme og økonomi som de færreste historielag har maken til.

Videreføring av Garder og Slekter i Gausdal, den såkalte "Kraabølsboka", er under arbeid. Bind I, Østre Gausdal, under ledelse av Guro Steine, er snart i trykken. Bind II for Vestre er ikke igangsatt. Simen Forseth har ansvar for skolehistoriearbeidet i ei gruppe på 6 personer. Per Audun Øvstehage arbeider med bok om Småbrukerlaga i Gausdal.

Det arbeidet som nedlegges i disse prosjektene gir et vesentlig bidrag til kunnskapsformidling om bygdehistoria vår.

Slektsgransking og fotoregistrering

Medlemsmøtene første mandag i måneden holdes i regi av Gunnar Rundtom som leder for slektsgranskinga. Han overtok ledelsen etter Magne Bårdslie som takket av etter 15 års engasjement. Tor Korsvold leder fotoregistrering, sammen med Kristian Heimstad. Det er jevnlig henvendelser om slektsforhold og utlån av fotografier.

Arkivarbeid

Historielagsarkivet i kjelleren i Østre Gausdal Prestegard får stadig tilsig av verdifullt stoff fra bygda. Stoff innkommet den seinere tid, er grovsortert og aksjonsført. Pga Ulsrudarbeid gjenstår finsortering, ordning og katalogisering. Vi har et forskriftsmessig hvelv og en arkivinstruks i henhold til offentlighetslov, forvaltningslov og personregisterlov. Her oppbevares bygdehistorisk materiale i form av dokumenter, protokoller, brev, fotografier etc., med muligheter for utlån og innsyn etter fastsatte regler. Avlevering av materiale kan skje på medlemsmøtene den første mandagen i måneden, eller ved henvendelse til Kjell Håkon Reistad. Avlevering kan også skje til Opplandsarkivet på Maihaugen.

Det arbeides med et digitalt registreringsverktøy for historielag, som bygger på det eksisterende dataverktøyet Tingene Forteller. Gausdal Historielag vil være med på å utvikle og lansere verktøyet for andre interesserte lag. Arkivansvarlig og nestleder er involvert i dette.

Registreringsarbeid

Dette har også i 2005 vært rettet mot Ulsrud. Tekstilregistreringa gjenstår, selv om materialet er gjennomgått og restaurert. For å utnytte vinterhalvåret fortsetter registreringa av Ulsruds dokumenter og bilder i prestegarden. Ei arbeidsgruppe under ledelse av Alf Sanden er i gang på torsdager for å besørge dette og tilsvarende oppgaver bl.a. for lagets bibliotek.

Kulturarrangementer

Tradisjonelt knytter vi en kulturkveld til årsmøtet. Kulturinnslaget etter fjorårets årsmøte var ved Ivar Paulsrud. Han viste gamle filmklipp fra Sønstevaldbakken. Materialet var utlånt av Bernt Wold og inneholdt morsomme og interessante glimt fra liv og virke rundt butikken og familien som bodde der på 50 og 60-tallet. Alle opptak var gjort av Bernts far Steinar Wold.

Elever ved Gausdal videregående skole har brukt Ulsrud som kulisser for sitt særemne i norsk. Det ble videoopptak av en dramatisert omskriving av Bjørnsons "Faderen", men Kjell Steinbru, Olav Olstad og Anne Østby i hovedrollene.

Den 2. april var det årbokseminar på Otta, med fokus på lokalhistorie. De fleste historielag i dalen var representert og et tett program belyste lokalhistorie som formidler av lokalt engasjement kontra hugsot på ei svinnende fortid. Gausdal var representert med Ivar Blekastad, Marte Stine Fyksen og Birgit Kraabøl.

Den 17. mai i år forsøkte vi et samarbeid med russen under deres underholdningssekvensen ved idrettshallen. Det ble salg av kaffe og biteti med boksalg. Kari Avlund, Astrid Holslien og Oddvar Fyksen besørget dette.

Under årets Åpen Dag-arrangement i Ulsrud i begynnelsen av august kunne Ulsrud Gardsmuseum erklæres åpnet. Stortingsrepresentant Inger Enger sto for den formelle åpningen, og betegnet anlegget som en kulturperle. Et flaggsmykket gardsanlegg sto klart med vøla stabbur, bu, grisehus og smie. Under en fuktig himmel kunne dølake og telemarksku beskues. Dagens program ble gjennomført i kjøkken og kammers, der ordfører Olav Olstad ønsket velkommen til gards og Nils Øygardens røst formidlet stemningsfulle toner. Harald Romsåshagen bød på innslag av frodige dikt. Et tilbakeblikk på gardens historie og Ulsrudfolkets liv og skjebne ble levendegjort med omvisning innomhus. Rykende fersk vaffel og en kaffetår på tunet sto høyt i kurs.

Med høsten kom markering av unionsoppløsningen. På Gausdalsdagen den 3. september ble det minneutstilling med bilder, uniformer, "sildesalaten" og ulike rekvisitter under ledelse av historielagets Oddvar Fyksen og i samarbeid med Foreningen Norden. Geir Arild Høiland skaffet uniform og rekvisitter sammen med Maihaugen som lånte ut unionsflagget. Salg av årets Gausdalsminner ved samme anledning gikk svært godt, da boka ble lansert dagen før.

17. september ble det busstur med Gausdal Turbuss til Rødnes i Østfold i samarbeid med Øyer/Tretten Historielag og Fåberg Historielaget. Dette ble en vellykket tur med 38 personer som fikk se området og høre om begivenhetene som utspant seg i distriktet hvor Gudbrandsdal Landstorm hadde sitt tilhold noen septemberdager for 100 år siden. Oddvar Fyksen var primus motor.

Den 18. september ble det foredragskveld på Vonheim i samarbeid med Vonheims Venner og Folkeakademiet. Oddvar Fyksen bidro også her.

Gausdal historielag har ellers vært representert ved stand på Svatsumsdågan i august og på DiS' slektsgranskerdag i Kulturhuset Banken, Lillehammer, i oktober.

Flere smågrupper har gjennom året fått sin guiderunde i gardsanlegget på Ulsrud. Det begynte i april med ei kursgruppe fra Folkeuniversitetet som studerte antikviteter. I begynnelsen av juni kom Fåberg

Historielag. Det ble en fin dag med 90 besøkende i Ulsrud. Samme måned kom ei ledergruppe fra Dnbnor, som hadde samling på Aanrud. Siden ble det amerikabesøk fra St. Pauls Historielag i Minnesota. Også personalet ved Gausdal videregående skole tok sin personalavslutning for skoleåret med kåseri og spekemat i Ulsrud. Utpå høsten kom Vestre Gausdal Pensjonistforening. Sesongen ble avsluttet i oktober med Gausdal Lionsklubb.

Ulsrud

Ulsrud gardsmuseum er som tidligere nevnt en realitet. Det er organisert som et utvalg under styret. Styret har økonomistyring, forsikringsansvar og regnskapsansvar. Utvalget er delt i 3 arbeidsgrupper, gardsgruppe, teknisk gruppe og museumsgruppe. Kjell Håkon Reistad har framdriftsansvar for gardsgruppa som grovt sett favner om hus, tun, jord, skog og veger. Tore William Larsen har teknisk gruppe som favner om vann, elektriske installasjoner og maskiner. Birgit Kraabøl har museumsgruppa som har bevaring, registrering, presentasjon, herunder arrangementer, samt renhold. Koordinator for utvalget er sistnevnte.

Registreringsarbeidet i Ulsrud er nevnt foran. Etter at grisehus, smie, stabbur og bu er restaurert, var det i år parkeringsplass som sto for tur. Kjell Håkon Reistad og Tore William Larsen gjorde en enestående innsats med gravemaskin og lasteutstyr. Parkeringsplassen ble godt skjermet og estetisk ferdigstilt med grusing og stabbesteiner. Utemiljøet ble ytterligere oppgradert med skigard langs vegen nord for grisehuset under ledelse av Olav Terje Kleiven. Sistnevnte sto også for fornying av flaggstang forrige år. Det gamle flagget måtte få hvile på føderåda og erstattes med et nytt.

Det er gitt tillatelse til fortsatt restaurering av sæterlåve med tilskudd av midler fra landbrukskontoret miljøtiltak. De såkalte SMIL-midlene utgjør kr 70 000 og skal gå til fjøs og låve på sætra samt låvetrappefot på garden. Tekstilrestaurering pågår sommerstid ved Åse Flugstad. Mange har vært i sving med vask, vøling og rydding. Dugnadsarbeidet hvert år ligger på ca 1500 timer. En stor takk til alle som bidrar.

Gaver

En Lauvålibåt er gitt av Leikvam. Båten kom til Bennsjøen og Leikvamsætra i 1936 og frista tilværelsen på Gardtjernet hvor Leikvam har fiskebu de siste 30 år. Et treskeverk fra Lieshøgda er gitt av Sigurd Nordlien, og tilhørte treskelag i Lieshøgda. Begge gjenstander skal ha sin plass i Ulsrud.

Eiendeler

Historielaget eier og disponerer både fast eiendom og løsøre. Ei brannpumpe, en likvogn og ei høypresse blir ivaretatt i den gamle Fjerdumslåven som Hans Seielstad gjenoppførte. Et treskeverk er oppbevart hos Ivar Bø. Nevnte gjenstander har sin opprinnelse i Østre Gausdal og hører hjemme her. Kalkbua i Forsetsæterlia ble gitt historielaget tidlig på 80-tallet. Den står på allmenningsgrunn, og Anton Sønsthage fikk beskjed om å rive bua da den ikke lenger hadde noen funksjon. Derfor ble historielaget kobla inn. Det kom til en ordning med at historielaget skulle slippe festeavgift mot å holde bua i orden.

Det er 5 år siden eiendommen Ulsrud ble testamentert til Gausdal Historielag. Gava omfatta garden og sætra med jord, skog, innbo og løsøre, kapital og verdipapirer. Vilåret var at enheten skulle drives som bygdetun eller gardsmuseum. I året som gikk falt bitene på plass. Med sæterlykkja følger riktignok en klausul på 6 mndrs gjensidig oppsigelse. Mye tid og ressurser har gått med overfor forvaltningsnivåer og rettsvesen for å oppfylle testators ønsker for fedrearven.

Stiftelsen Reidevoll

Gausdal Historielag er sammen med Follebu og Østre Gausdal Menighetsråd stifterne av Reidevoll, hvor Jon Th. Bråthen er styreleder. Historielagets folk i representantskapet er Guro Steine, Amund Houm og Ingebjørg Bjørnsgård. Stifterne er valgkomité for stiftelsens styre.

Kittilbu Utmarksmuseum

Gausdal Historielag var blant stifterne av Kittilbu Utmarksmuseum, sammen med kommunen, fjellstyret, reiselivslaget, Kittilbu Vel og De Sandvigske Samlinger Maihaugen. Styreleder har vært Marthe Stine Fyksen, leder i representantskapet, Jan Toft. Historielagets folk i representantskapet var Brit Grimstad med Gunhild Kaltoft som vara. Museet er nå inkludert i Randsfjormuseene, og stiftelsen avvikles. Et overgangsstyre besørger dette.

Historielaget er medarrangør for Kittilbudagen. Eva Aamodt er historielagets representant i dette arbeidet.

Representanter som ikke er nevnt i det foregående er Oddvar Fyksen, som representant i navnesaker overfor kommunen. Randi Taralhagen er vår representant i Folkeakademiet.

Gausdal Historielag takker for all velvilje, støtte og interesse.